

Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя
Тернопільська міська рада

Ternopil Ivan Puluj National Technical
University
Ternopil City Council

Корпорація «Науковий парк «Інноваційно-
інвестиційний кластер Тернопілля»

Corporation «Scientific Park – Innovation and
Investment Cluster of Ternopil Region»

«Страхова компанія «ТАС»

Insurance company «TAS»

Вроцлавський економічний університет
Університет «Опольська Політехніка»
Університет прикладних наук в Нисі

Wroclaw University of Economics
Opole University of Technology
University of Applied Sciences in Nysa

Індо-Європейська освітня фундація
(Республіка Польща)

Indo-European Education Foundation
(the Republic of Poland)

Університет Дунареа де Йос м. Галац
(Румунія)

University Dunarea de Jos of Galati (Romania)

МАТЕРІАЛИ

*VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗМІЦНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ
ПОЗИЦІЙ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У
ГЛОБАЛЬНОМУ, РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ ВИМІРАХ»*

*Proceedings of the 7th International Scientific-Practical Conference
“FORMATION OF THE MECHANISM OF NATIONAL ECONOMIC SYSTEMS
COMPETITIVE POSITIONS STRENGTHENING IN
GLOBAL, REGIONAL AND LOCAL DIMENSIONS”*

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 05 листопада 2021 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2021. 226 с.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Марущак П.О., проректор з наукової роботи ТНТУ, д.т.н., професор

Співголова – Ціх Г.В., декан факультету економіки та менеджменту ТНТУ, к.е.н., доцент

Співголова – Панухник О.В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ, д.е.н., професор

Члени:

Дейнека Ю.П. – начальник управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради (м. Тернопіль, Україна)

Демкура Т.В. – віце-президент з питань регіонального розвитку Міжнародної торгової палати ICC Ukraine (м. Тернопіль, Україна)

Колос О.С. – директор ТОВ «Торговий дім «Інтеграл» (м. Тернопіль, Україна)

Тимошик М.М. – директор ТОВ «Маркетингові технології ПБС» (м. Тернопіль, Україна)

Химич Г.П. – директор Корпорації «Науковий парк «Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля»» (м. Тернопіль, Україна)

Яцишин Н.З. – директор Тернопільського представництва Страхова компанія «ТАС-life» (м. Тернопіль, Україна)

Зелінська Анетта – професор факультету управління, комп'ютерних наук та фінансів Вроцлавського економічного університету, Dr.Hab (м. Вроцлав, Республіка Польща) – за згодою

Клеменс Бригіда – доцент кафедри регіональної політики та ринку праці, голова педагогічної ради з економіки Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою

Опалка Анна – керівник відділу з міжнародних зв'язків Університету прикладних наук в Нисі, PhD (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою

Влімовська Зоф'я – директор інституту фінансів Університету прикладних наук в Нисі, Dr.Hab. (м. Ниса, Республіка Польща) – за згодою

Рокіта-Поскарт Діана – доцент кафедри регіональної політики та ринку праці Університету «Опольська Політехніка», Ph.D (м. Ополе, Республіка Польща) – за згодою

Кумар Прадіп – голова Індо-Європейської освітньої фундації, PhD (м. Варшава, Республіка Польща) – за згодою

Зека Єкатеріна Даніела – виконавчий директор Документаційного центру управління маркетингу в промисловості та сільському господарстві, Університет Дунареа де Йос м. Галац, PhD (м. Галац, Румунія) – за згодою

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – Панухник О.В., завідувач кафедри економіки та фінансів ТНТУ, д.е.н., професор

Члени:

науково-педагогічні працівники кафедри економіки та фінансів ТНТУ:

Артеменко Л.Б., Винник Т.М., Дячун О.Д., Крамар І.Ю., Крупка А.Я., Мариненко Н.Ю., Нагорняк І.С., Левицький В.О., Подвірна Т.В., Радинський С.В., Тимошик Н.С.

науково-педагогічні працівники кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг ТНТУ:
Химич І.Г.

Науковий секретар

Маркович І.Б. – доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, к.е.н., доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 3 від 21 жовтня 2021 р.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

ISBN 978-617-7875-24-5

© ФОП Паляниця В.А., 2021

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

Розвиток соціально-економічних систем мікро-, мезо- і макрорівня: конфлікт традиційних моделей та економічних реалій 21 століття

Винник Тетяна НЕТИКЕТ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОЇ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЇ.....	9
Владимир Ольга, Субчак Назарій ОКРЕСЛЕННЯ ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ ЗРОСТАННЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА У СКЛАДНИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМІВ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	10
Гаврилова Анна, Білошкурський Микола ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ БЕЗРОБІТТЯ НА СУСПІЛЬНЕ ВИРОБНИЦТВО: ГЛОБАЛЬНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ РІВНІ.....	13
Голич Наталія КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	16
Демкура Тарас, Маркович Ірина НЕЙРОЕКОНОМІКА В СИСТЕМІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	18
Кіш Галина, Нагорняк Галина СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	19
Кузь Тетяна, Чумак Мар'яна ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ.....	22
Кузьменко Володимир, Сизов Алім КОНКУРЕНТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	26
Майорова Ірина ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ».....	30
Маряш Микола ВІДКРИТТЯ РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ: НЕБЕЗПЕКА ЧИ ШАНС НА УСПІХ?.....	32
Нагорняк Галина, Малий Олександр ЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ЕФЕКТИВНОМУ ЗРОСТАННІ ВІТЧИЗНЯНОГО ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	34
Надоленко Геннадій ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ДИСБАЛАНСІВ.....	37
Паляниця Віктор, Михайлишин Марта РОЗШИРЕННЯ СФЕР ВИРОБНИЦТВА ТА НАДАВАННЯ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВАМИ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК МОЖЛИВІСТЬ ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У СИСТЕМІ СЕРВІСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	39
Потьомкін Микола УМОВИ І ФАКТОРИ ТРАДИЦІЙНОГО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	42
Решетуха Станіслав ВПЛИВ КОГНІТИВНИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЛЮДИНОЮ.....	46
Северіна Юлія ВПЛИВ ТА НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ.....	47

Химич Ірина, Владимир Ольга, Голойда Олександр ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ТРЕНДИ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	49
Кічор Іванна, Шевчук Роман ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ	56

СЕКЦІЯ 2

Особливості інтеграції держави, бізнесу, науки, освіти в умовах цифровізації суспільства

Баран Тетяна ОСНОВНІ ЗАСОБИ ТА ЕЛЕМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	57
Бурка Олександр ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	59
Віра Марина ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ПРОЦВІТАННЯ УКРАЇНИ У ХХІ СТОЛІТТІ.....	61
Волощук Вікторія ЦИФРОВІЗАЦІЯ – НОВА РЕАЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ.....	63
Грицишин Вікторія ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ: ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ.....	65
Дугінець Ганна, Саркісян Лариса ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМ УКРАЇНИ	68
Дудник Лариса, Павлюк Людмила СУТНІСТЬ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ: РОЛЬ ОСВІТИ.....	70
Коваленко Вікторія ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	73
Коваль Олександр ІНТЕГРАЦІЙНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ МІЖ КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ТА ПАРТНЕРАМИ НАТО	76
Макєєв Денис ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ.....	78
Стрібіцька Анжела ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ.....	81
Сукач Галина ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	82
Фесіна Юрій ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	84
Цільвік Олег ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК ПРЕДМЕТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	87

СЕКЦІЯ 3

Роль і потенціал вітчизняного підприємництва у розвитку економічно стійкої держави

Березівська Надія ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕІНЖІНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	90
---	----

Гац Любов ОЦІНКА РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ЗА ФІНАНСОВИМИ ІНДИКАТОРАМИ МОДЕЛІ ДЮПОН.....	92
Гула Інна ГОЛОВНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ АПК В УКРАЇНІ.....	95
Домбровська Олена ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	97
Дудчик Оксана ВПЛИВ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	99
Левицький Віталій ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ОДИН З ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	102
Мариненко Наталія, Шевчук Роман КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА: ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОНЯТТЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	105
Парфенюк Христина РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	107
Сірий Сергій, Сизов Алім РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ УКРАЇНИ, В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ	109
Смерека Світлана СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ...	113
Стойко Ігор ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ І ОНОВЛЕННЯ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ.....	115
Федотова Яна МОЖЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ НА СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ БІЗНЕСУ	117
Цугель Катерина ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....	119

СЕКЦІЯ 4

Сучасний розвиток фінансового ринку України: можливості, виклики, загрози

Архірейська Наталя ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ	122
Галагань Юрій СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «MetLife»).....	124
Гарматій Сергій ДИНАМІКА ЕКВАЙРИНГУ ТА ІНТЕРЧЕЙНДЖУ НА БАНКІВСЬКІ КАРТКИ.....	126
Гой Віта СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СИСТЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	128
Собіль Ірина СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ.....	130
Стельмах Анастасія, Винник Тетяна ДЕПОЗИТИ ЯК ОСНОВНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РЕСУРС БАНКУ.....	132

Черкашин Інна ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	134
Яковенко Світлана ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	137

СЕКЦІЯ 5

Інновації у глобальній біржовій сфері та банківській діяльності

Золота Наталія УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ БАНКУ.....	139
Стещенко Данило ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ ТА ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	141

СЕКЦІЯ 6

Страховий ринок України – каталізатор чи стримувач прогресивних змін у вітчизняній економічній системі?

Любінська Ольга СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.....	143
Могильська Василина ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ.....	145

СЕКЦІЯ 7

Економічно ефективна торгівля: розуміння суті та сучасні підходи до її ведення

Калінін Назар СУТНІСТЬ, ФУНКЦІЇ ТА ОСНОВНІ РІЗНОВИДИ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	148
Одайський Олександр ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ.....	150
Панухник Олена СУЧАСНА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА ПІДТРИМКА УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	152
Перевозов Георгій АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗМІН ПОКАЗНИКІВ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19.....	155
Поцілуйко Анастасія ПРОСУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ..	157
Радинський Сергій, Дячун Ольга СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ BLOCKCHAIN....	158
Чеченюк Ірина, Шафранська Віталія РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ.....	161

СЕКЦІЯ 8

Майбутнє конкурентоспроможності: розумне управління, розумні території, розумний бізнес

Mao Rong INTELLIGENT HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN THE FUTURE COMPETITION OF ENTERPRISES.....	163
--	-----

Артеменко Людмила ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	165
Баран Богдан СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУДІВНИЦТВА, РЕМОНТУ ТА ЕФЕКТИВНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ АВТОШЛЯХІВ.....	169
Василюк Юлія КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ГЛОБАЛЬНА ІНТЕРНЕТ-ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ	171
Возняк Галина СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА ВИМОГА ЧАСУ	173
Грицишин Вікторія HR-МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	176
Грицишин Вікторія ЦИФРОВА ЛОГІСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	178
Домітрянк Діана, Малюта Людмила РОЗВИТОК СУЧАСНОГО РИНКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ КОНКУРЕНЦІЇ.....	181
Зазуляк Оксана РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	183
Когут Тетяна СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ.....	185
Кононенко Поліна, Гордієнко Микола АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ ЗА БАГАТОФАКТОРНОЮ МОДЕЛЛЮ ДЮПОНА.....	188
Кошкалда Ірина, Юхно Альона РОЗУМНЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЯМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	192
Крамар Ірина, Олексевич Мар'яна КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ.....	195
Маковоз Оксана, Вакарева Єлизавета ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ ПРИ СТВОРЕННІ БІЗНЕС-ПЛАНУ СТАРТАПУ.....	197
Минич Юлія, Луценко Ірина ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ – УСПІШНЕ МАЙБУТНЄ ПІДПРИЄМСТВА.....	199
Mohylna Liudmyla, Zhang Jiachang APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT.....	201
Очердько Олена, Степусь Микита УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МОРСЬКОГО ТА РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ.....	203
Павлюк Анастасія ВПЛИВ ІНТЕГРОВАНО-МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ НА ВИБІР СПОЖИВАЧІВ.....	205
Пастухевич Ігор КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ПРАТ «КИЇВСТАР» НА РИНКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ	207

Подвірна Тетяна ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ДОХОДИ І ВИТРАТИ УКРАЇНЦІВ.....	210
Попик Мар'яна, Ваган Роберт СУЧАСНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ДОТРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СТАНДАРТИВ ПРАЦІВНИКІВ ГОТЕЛЮ	212
Радинський Сергій, Дячун Ольга ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	214
Стовба Тетяна НАПРЯМКИ ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОРСЬКОЇ ПОРТОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ.....	217
Сульженко Роман СУЧАСНІ ПІДХОДИ ВЕДЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ.....	220

Мариненко Наталія

доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Шевчук Роман

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Roman Shevchuk

Post-graduate student
Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА: ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОНЯТТЯ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ CREATIVE ECONOMY: IDENTIFICATION OF THE CONCEPT AND DEVELOPMENT TRENDS

Креативна економіка є одним із найважливіших секторів інноваційного розвитку. У її межах формуються нові бізнес-моделі, нові типи соціальних стосунків, нові культурні парадигми [1]. Дані аналітичних звітів свідчать про те, що відбувається не лише значне зростання креативної економіки, а й вагомий внесок даного сектора у досягнення цілей сталого розвитку [2]; у вітчизняному контексті встановлено, що Україна має значний потенціал (проте досі знаходиться на стадії формування та становлення) до консолідації та перетворення креативних індустрій у вискоєфективний сектор економіки, який створює робочі місця та отримує валютну виручку [3].

Щорічні темпи зростання частки креативного сектору у структурі світової економіки, його значний вплив на ВВП країн і розвиток суміжних галузей промисловості, зайнятість 25% всього населення земної кулі у даній сфері тощо, зумовлюють актуальність даного дослідження.

Вперше термін «креативні індустрії» був використаний урядом Австралії у 1994 році у звіті Creative Nation [4], а перше визначення запропоновано Департаментом культури, медіа та спорту Великобританії у 1998 році [5] як галузей, що засновані на індивідуальній творчості, майстерності та таланті, з потенціалом створення доданої вартості і робочих місць шляхом створення, виробництва й експлуатації продуктів інтелектуальної власності.

Згідно ЮНКТАД (Конференція ООН з торгівлі та розвитку, UNCTAD) [6], креативна економіка – це концепція, що розвивається і ґрунтується на взаємодії між людською творчістю, ідеями та інтелектуальною власністю, знаннями й технологіями.

У Законі України «Про культуру» подано наступне визначення [7]: “Креативні індустрії – види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження”.

Згідно класифікації ЮНКТАД [8; 9; 10], креативні товари умовно поділяють на 7 груп (художні промисли, дизайн, аудіовізуальне мистецтво, візуальне мистецтво, нові медіа,

сценічне мистецтво, видавництво), які утворюють 25 підгруп, а послуги – на 8 груп (реклама, вивчення ринку та проведення масових опитувань; науково-дослідна діяльність; архітектурні, інженерні та інші технічні послуги; аудіовізуальні і суміжні послуги; комп'ютерні послуги, інформаційні послуги; франшизи і подібні права роялті та інші ліцензійні платежі). Базові види економічної діяльності (34 види), які належать до креативних індустрій, визначені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.04.2019 № 265-р «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» [11].

Торгівлю креативними товарами вимірюють за допомогою Гармонізованої системи опису і кодування товарів (Harmonized Commodity Description and Coding Systems, HS), згідно якої виділяють такі підкатегорії: художні ремесла, аудіовізуальні матеріали, дизайн, цифрове виробництво, нові медіа, сценічні види мистецтва, видавнича справа, образотворче мистецтво [12], а креативними послугами – за допомогою їх класифікації у Посібнику з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції Міжнародного Валютного Фонду (IMF Balance of Payments Manual, ВМ6) [13].

Станом на 2019 рік у галузях креативної економіки працює 3,8% зайнятого населення України. Найбільш поширеними сферами розвитку креативного сектору економіки в Україні є сфера ІТ-послуг (54% усієї валової доданої вартості креативних індустрій України), рекламні агентства (12%), консультування з питань інформатизації (10%), діяльність у сфері телевізійного мовлення (9%), а також виробництво кіно та відеофільмів, телевізійних програм (4%) і посередництво в розміщенні реклами у засобах масової інформації (4%). Спостерігаємо стійке переважання імпорту над експортом у торгівлі товарами креативного сектора економіки та протилежну ситуацію у торгівлі креативними послугами. Варто відзначити, що в структурі торгівлі креативні товари становлять лише 1% експорту та 1,5% імпорту. Інша ситуація склалася у сфері креативних послуг – їх частка становила 30% загального експорту послуг та 6,1% імпорту у 2019 році [14].

Вплив креативних індустрій на економіку країни розглядають крізь призму чотирьох рівнів [15; 16; 17]: 1) прямого (наприклад, їх безпосередній кількісний внесок у загальне виробництво, додану вартість, доходи та зайнятість); 2) непрямого та 3) індукованого (через їхній позитивний мультиплікативний ефект на загальну економіку й інші сектори (виробництво, доходи, зайнятість, податкові надходження уряду тощо); 4) зовнішніх ефектів.

Результати моделювання, здійснені у праці [15], дають змогу стверджувати, що зростання доданої вартості, створеної креативними індустріями на 1 гривню, спричиняє додаткове зростання загальної валової доданої вартості на 1,20 грн. Ситуація може відрізнятись, якщо кошти витрачаються не на споживання, а на капіталовкладення – збільшення капіталу в галузі програмування на 1 гривню призводить до збільшення загального ВВП на 3,2 грн., тоді як для інших галузей, таке зростання є близьким до 2.

Для реалізації потенціалу вітчизняного креативного сектора економіки необхідним є державне стимулювання, мінімізація перешкод, що сповільнюють його ріст (зокрема, виїзд молоді за кордон) та створення сприятливого мікроклімату для малого бізнесу у цілому.

Перелік використаних джерел:

1. Давимука С. А., Федулова Л. І. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови : монографія. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2017. 528 с.
2. UNCTAD. Creative economy outlook. Trends in international trade in creative industries, 2019. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditcted2018d3_en.pdf
3. Експортна стратегія для сектору креативних індустрій. URL: [file:///C:/Users/Наталі%20ПК/Downloads/CREATIVE%20INDUSTRIES_UKR_06_12_2019_1%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Наталі%20ПК/Downloads/CREATIVE%20INDUSTRIES_UKR_06_12_2019_1%20(1).pdf)
4. Creative Nation: Commonwealth Cultural Policy. URL: <https://webarchive.nla.gov.au/awa/20031203235148/http://www.nla.gov.au/creative.nation/contents.html>.
5. Creative Industries Mapping Documents 1998. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/creative-industries-mapping-documents-1998>.

6. UNCTAD. Creative Economy Programme. URL: <https://unctad.org/topic/trade-analysis/creative-economy-programme>.
7. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI (Редакція станом на 02.10.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>.
8. Creative Industries and Development (document TD(XI)/BP/13, 4 June 2004. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/tdxibpd13_en.pdf.
9. UNCTAD. Creative economy report 2008. The challenge of assessing the creative economy: towards informed policy-making. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditc20082cer_en.pdf.
10. UNCTADStat. Creative economy product groups. URL: https://unctadstat.unctad.org/EN/Classifications/DimCreativeProducts_Creatives_Hierarchy.pdf
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 квітня 2019 р. № 265-р “Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265-2019-%D1%80#Text>.
12. United Nations International Trade Statistics. Harmonized Commodity Description and Coding Systems (HS). URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HS>
13. International Monetary Fund. Balance of Payments and International Investment Position Manual, Sixth Edition (BPM6). URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>
14. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
15. Креативні індустрії: вплив на розвиток економіки України. Зведений звіт / [Ольга Ніколаєва, Андрій Онопрієнко, Світлана Таран, Юрій Шоломицький, Павло Яворський]. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/04/KSE-Trade-Kreativni-industriyi.pdf>
16. Measuring the economic contribution of cultural industries. A review and assessment of current methodological approaches. URL: http://www.lacult.unesco.org/docc/2012_Measuring_economic_contribution_cult_industries_UNESCO.pdf
17. The Spillover Effect. New evidence for the broader impacts of the arts, culture and creative industries. URL: <http://bop.co.uk/articles/the-spillover-effect>

УДК 330

Парфенюк Христина

студентка групи ППм-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Артеменко Людмила

кандидат економічних наук,

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Khrystyna Parfenyuk

student of group PPM-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Lyudmila Artemenko

PhD (Economics), Docent

Associate Professor Department of Economics and Finance

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

**РОЛЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ
РОЗВИТКУ КРАЇНИ
THE ROLE OF SMALL ENTREPRENEURSHIP IN THE SOCIO-ECONOMIC
DEVELOPMENT OF THE COUNTRY**

Суть малого бізнесу полягає в тому, щоб бути одним з провідних секторів ринкової економіки; лягти в основу дрібного виробництва; визначити темпи економічного розвитку, структури та якісних характеристик ВВП; здійснити структурну перебудову економіки.